

det er Tilfældet, hvis jeg skulde have Ret i det, at langt den overvejende Del af disse Bestemmelser kunne omgaaes, tror jeg det turde være, at det vil blive den almindelige Mening, at man da hellere burde undvære Lovbestemmelser, som kunne omgaaes endogsaa meget let; slikt tror jeg ikke, at den lovgivende Forsamling skal give sig af med at saa gennemført. De Baand, som i. Eks. lægges paa Valg af Bestyrelse for saadanne Selskaber med Hensyn til Bestyreren, eller det, at et af Bestyrelsens Medlemmer skal have aflagt Jagtprøve, for at Aktieselskabet skal kunne drive Forretning, eller at Bestyrelsen skal have erhvervet Borgerstab og den Slags Ting, tror jeg, at man ganske let eller delvis i hvert Fald, vilde komme uden om derved, at man i meget betydelig Grad vilde indskrænke Bestyrelserne for saadanne Selskaber og selvsølgelig lave dem om, og give dem Navn af Kontrolkomiteer. I det hele taget tror jeg ogsaa, at det meget ofte vilde føre til en hel Del i Retning af Straamandsinstitutionen, men det er allerede fremdraget, og jeg skal derfor ikke opholde mig hderligere ved den Ting. — Derimod skal jeg gaa over til at omtale det, der forlanges i Forslaget i Form af haandværkerprøver, det er nemlig en Ting, som det synes mig, at navnlig de mindre haandværksdrivende omkring i Byerne særlig have sat sig i Hovedet, et Krav, som netop disse ærede Medborgere have stillet gennem en Række af Aar, naar man er kommen i Tale med dem om Næringsvejene og særlig Haandværksdriften i de smaa Byer. Det forekommer nu mig, at man ikke naar lynderlig vidt ved Oprettelsen af saadanne Haandværksprøver, og jeg mener ogsaa, at jeg i den Henseende paa en vis Maade blev støttet i en Udtalelse, der faldt i Forgaars fra det ærede Medlem for Sorø Amts 3dje Valgtreds (P. Nielsen), som jo dog i en særlig Grad maa kunne sige et Ord i den Henseende, idet det ærede Medlem selv er haandværksdrivende Borger i en af Landets Byer. Det ærede Medlem lod nemlig til ikke at lægge Vægten paa det, at Lærlingen ved Afleggelsen af en Haandværksprøve vilde blive dygtigere, men det ærede Medlem syntes mig at lægge Vægten paa, at Mesteren vilde saa nok saa meget Hold paa Drengene. Hvor vidt det ærede Medlem har Ret i det sidste, er jeg ikke i Stand til at bedømme saa godt som det ærede Medlem, og jeg vil derfor tro, at det er rigtigt, hvad det ærede Medlem i den Henseende fremsatte, men naar, som det ærede Medlem udtrykker sig, ellers Duellighedsprøven ikke vil medføre større

Duellighed i Haandværket, saa mener jeg alligevel, at saa er Duellighedsprøven forfejlet, og saa tror jeg ikke, at vi skulle indpaa den. Det samme kunde jeg egentlig sige med Hensyn til Prøven i Bogføring for Købmændenes Vedkommende, jeg tror ikke, at det vilde føre til noget bedre paa Købmandsvæsenets Omraade eller til større Dygtighed der, om vi beholdt den Bestemmelse i Forslaget, at Købmandslærlinge skulle ende deres Læretid med en Prøve i Bogføring. Jeg gaar endogsaa saa vidt, at jeg tror at turde sige, at det behøves slet ikke. Enhver, der vil drive Købmandskab, maa selv sørge for at være i Besiddelse af saa megen Kundskab i Bogføring, at han vil være i Stand til at føre en saadan, der eventuelt er i Stand til at staa for en retslig Undersøgelse, idet de fleste Købmænd jo ikke kunne være sikre paa, at de ikke nogenstunde blive saaledes situerede; det vil være nødvendigt for dem at føre Bøger og opgøre Status en Gang om Aaret for at kunne se, om der virkelig er Fremgang eller Tilbagegang i Forretningen. Det er en ligesvem Nødvendighed for en Købmand at opgøre Status en Gang om Aaret, og det er jo umuligt for den, der ikke har lært Bogføring eller kan saa megen Bogføring, at han virkelig ved Bøstet med sine Indtægter og Udgifter i Arets Løb. Skulde man gøre noget der, synes jeg snarere, at man kunde gaa den Vej at paalægge Købmanden, at han skulde sørge for, at hans Lærlinge i Læretiden ogsaa virkelig fik lært nogen Bogføring, men det, jeg i det hele taget tror, at der bør gøres og tilsigtes, det er noget helt andet end disse Prøver, thi naar alt kommer til alt, forekommer det mig alligevel, at disse Prøver paa ingen Maade blive noget Maal for den Dygtighed, som vedkommende sidder inde med. Selv om Haandværksprøverne bleve indførte, vilde det dog være et meget tarveligt Menneſte, der ikke gennem en Læretid af blot 3 Aar kunde opnaa saa megen Færdighed i et Haandværk, at han ved Vejledning var i Stand til at aflægge en saadan Prøve, men jeg tænker ikke, at man der igennem, at et Menneſte under stadig Vejledning har været i Stand til at præstere en saadan Prøve, har den aller mindste Garanti for, at det Menneſte bliver dygtigere eller overhovedet bliver dygtig, naar han kommer ud i Livet og selvstændig skal drive en Næring. Tværtimod, man kan saamaend godt tænke sig, at Folk, der slet ikke have aflagt en saadan Prøve, og hvor en saadan Prøve ikke har været krævet af dem, kunne blive fuldt lige saa dygtige, om ikke dygtigere. Jeg mener, at det, man skal sigte paa baade lige over